

Tekerrür Eden Tarih 25 Bölüm Küfür Tek Millettir

– Sami Biber · 09 Ağustos 2019

TEKERRÜR EDEN TARİH-25. BÖLÜM- KÜFÜR TEK MİLLETTİR.

1870 Yılında milli birliğini kuran İtalya, dünyanın güçlü devletleri arasında yerini almak için kolları sıvazlamıştı. Güçlü bir devlet olabilmenin en önemli göstergesi de bolca sömürgelere sahip olmaktı ama kendisinin bir sömürgeciği bile yoktu. Bu sebeple öncelikle Habeşistan'a gözlerini diktiyse de Habeş aşiretlerinin şiddetli direnişleri karşısında geri çekilmek zorunda kalmıştı. Bu durum hem içeride hem ülke dışında İtalya'nın itibarını yerle bir etmiş, adeta alay konusu olmuştu.

İtalya daha sonra gözlerini hemen burunlarının ucunda bulunan Trablusgarp'a (Bugünkü Libya) topraklarına dikti. Ancak Trablusgarp'a yapacağı bir saldırı için öncelikle Avrupa'nın güçlü devletlerinin onayını alması gerekiyordu. Bu amaçla 1887'de Birleşik Krallık ve Avusturya, 1891'de Almanya, 1900 ve 1902'de Fransa, 1902'de Avusturya, 1909'da Rusya ile gizli antlaşmalar yaptı ve Trablusgarp üzerindeki emellerini bu devletlere kabul ettirdi. İtalya Trablusgarp'taki hareketlerinin bu antlaşmalarla engellenmeyeceği garantisini sağladıktan sonra buradaki faaliyetlerine hız verdi ve en uygun anı beklemeye başladı.

Burada hemen sorulabilir: Osmanlı Devletinin hakimiyeti altında bulunan bir toprak parçasını onun elinden almak için bir takım gerekçeleri olması lazım değil midir? Gerekçeleri nelerdi? Öyle ya bir devlete " Sendeki şu topraklar bana lazım. Bana ver" Demekle olmazdı ki bu işler.

İtalya bunun için de uzun zamandan beri faaliyetteydi. Bu bağlamda Trablusgarp'ta bir deniz yolu acentesi kurmuş, Osmanlı yönetimindeki uzun tartışmaların ardından 1907 de Banco Di Roma isminde bir banka açmış, gerek bu banka aracılığıyla gerekse de şahsî olarak toprak ve emlak satın almış, İtalyan okulları, hastane, dispensar ve postaneler açmış ve Osmanlı yönetiminin izni ile fosfat ve altın madenlerini arama ve çıkarma yetkisine sahip olmuştu.

İtalya'nın bu faaliyetleri Osmanlı meclisinde zaman zaman tartışmalara yol açmışsa da zamanın padişahı II. Abdülhamit, bu tavizleri vererek İtalya'yı kendi safına çekmek, sonrasında da onu Irak konusunda dürtükleyerek Irak'ta İngiliz ve Almanların çıkar çatışmaları içine dahil etmek istediğinden, yani şu meşhur denge politikası sebebiyle bu tavizleri vermekte sakınca görmüyordu. Ancak ne yazık ki ne o ne de kendisinden sonra gelen hükümetler İtalya'nın diğer devletlerle yaptığı gizli antlaşmalardan asla haberdar değildiler. Nitekim İtalya başbakanı Giolitti daha sonra hatıralarında II. Abdülhamit'in bu teşebbüsünün oldukça kurnaz bir teşebbüs olduğunu ancak İngiliz ve Almanlarla çatışmak istemedikleri için böyle bir teklife yanaşmadıklarını itiraf etmişti.

1911 Yılı'nın Eylül ayında yani bizim Sultan Reşat'ın Rumeli seyahatinden sadece bir ay sonra İtalya, Avrupalı devletlere ayrı ayrı mektup göndererek " Ben Trablusgarp'a saldırıyorum." Dedi ve bakın ne cevaplar aldı:

İngiltere Dışişleri Bakanı Grey gerçekten İtalyanlar kötü durumdaysalar ve Osmanlı yönetimi bunu düzeltmek için hiçbir çaba sarf etmiyorsa İtalya'nın bugüne kadar takdire şayan bir sabır gösterdiğini ve mesele eğer barış içinde çözülemeyecek noktaya gelir ise İtalya'nın girişeceği herhangi bir harekete İngiltere'nin engel olmayacağı gibi diplomatik destek de vereceğini belirtti.

Fransa ile 1900 ve 1902 de yapılan antlaşmalara göre Fransa Fas'a asker çıkarırsa İtalya göz yumacak, buna mukabil İtalya da Trablusgarp'a saldırdığında Fransa ses çıkarmayacaktı. Fransa Nisan 1911 de Fas'ı işgal ettiğine göre şimdi sıra İtalya'daydı ve nitekim de öyle oldu. Fransa sesini çıkarmayacağını bildirdi.

Rusya, 1909 yılında İtalya ile imzaladığı Racconigi Antlaşması çerçevesinde İtalya'nın böyle bir teşebbüsünü olağan karşılayacağını belirtmişti. Tek isteği vardı "Aman aman sakın Osmanlı Devleti'nin paylaşılması gibi sorun çıkarma karşıma. Şu an için bunu kaldıracabilecek durumda değilim."

Avusturya- Macaristan İmparatorluğu da " Olayı Balkanlara sıçratma da ne yaparsan yap, serbestsin" Demişti.

Peki kim kaldı geriye? Almanya... II. Abdülhamit döneminde artık doğal müttefikimiz olarak gördüğümüz, pek çok imtiyazları verdiğimiz Almanya. O ne diyordu?

Almanya aynen şunu diyordu: " Trablusgarp'ı işgal etmek senin en doğal hakkın. Bu konuda bizim sesimiz çıkmayacak ama gözünü seveyim sakın bizim sizi desteklediğimizi Osmanlı devleti duymasın."

Sanırım başlığı niçin " Küfür tek millettir." Diye attığımı anlamışsınızdır.

İtalya bütün olumlu sinyalleri aldıktan sonra Osmanlı Devleti'ne 28 Eylül 1911'de bir nota verdi. Bu notada özetle: Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp ve Bingazi'nin ilerlemesi için hiçbir şey yapmadığı, bu bölgenin İtalya kıyılarına yakınlığı dolayısıyla kendileri için hayati önem taşıdığı bölgeye medeniyet götürülmesinin zorunlu olduğu, fakat bu konudaki İtalyan görüş ve fikirlerinin Osmanlı Devleti tarafından tasvip edilmediği ve İtalya'nın buradaki teşebbüslerinin inatla engellendiği, şimdi Osmanlı Devleti'nin İtalya ile kendi menfaatlerine ters düşmeyecek bütün iktisadi imkanları vermeye hazır olduğu ancak İtalya hükümetinin geçmişte yapılanları göz önüne alarak buna güvenmediği belirtiliyor ve İtalya'nın Trablusgarp ve Bingazi'yi askeri işgale karar verdiği, bundan başka çarelerinin kalmadığı ve buradaki Osmanlı memurlarının işgale muhalefet etmemeleri isteniyordu.

Şimdi çok dikkat ! Bakın koskoca Osmanlı Devleti bu notaya nasıl cevap veriyor?

Trablusgarp ve Bingazi'nin geri kalması bizim değil bizden önceki idarenin (II. Abdülhamit kastediliyor.) eseridir. Bundan dolayı meşrutiyet hükümeti suçlanamaz. Son üç sene zarfında bölgede İtalyan teşebbüslerine büyük kolaylıklar sağladık. İyi niyet gösterdik. Burada asayişin temini konusunda hiçbir endişeye mahal yoktur. İtalyan ve diğer tebaanın bölgeden ayrılmasını gerektirecek bir olay yoktur.

Görüldüğü gibi aciz, korkak teslimiyetçi bir anlayış vardır her şeyi çok daha güzel yapacak(!) olan yeni idarede. II. Abdülhamit'e " Gölgesinden bile korkan ödle" diyenler şimdi ortada bir gölge bile olmadan İtalya'dan korkmuş ve tam anlamıyla tırsık bir cevap vermişlerdir ona. Zaten İtalya'da bu cevabı sallamamış ve cevabın ellerine ulaştığı gün yani 29 Eylül 1911 de " Bizi tatmin edici bir cevap vermediniz. O zaman günah bizden gitti" Mealinde bir cevapla birlikte savaş ilanı notasını verdiler. Yani Osmanlı Devleti'ne " Azıcık düşünelim, hele biraz mühlet verin." Bile dedirtmediler.

Osmanlı Devleti bir anda kendisini savaşın ortasında buldu lakin mevcut yönetim olayı sulh yoluyla çözmekten yanaydı. Savaşmak gibi bir durum aklının ucundan bile geçmiyordu, geçmesi de düşünülemezdi zaten.

Neden mi?

Osmanlı Ordusunun Trablusgarp'a gidebilmesi herşeyden önce başlı başına bir sorundu. Çünkü uzun bir yol kat edilecek olmasının yanı sıra ordunun Mısır üzerinden gitmesi gerekiyordu. Bu hem oldukça uzun bir zaman alacaktı hem de Mısır'ı işgal etmiş olan İngiltere " Aklının ucundan bile geçirme. Aksi takdirde bunu savaş sebebi sayarım." Diyordu ve Osmanlı Devleti, İngiltere ile bir savaşı göze alabilecek durumda değildi.

İkinci alternatif deniz yoluuydu. Deniz yoluyla asker sevkiyatı yapılabilirdi ama?

Evet işte burası zurnanın zort dediği yerd. Zira pek çok kaynağa göre göre dünyanın en güçlü donanmalarından biri olan Osmanlı donanması II. Abdülhamit döneminde – Kendisine yapılabilecek bir darbeye karşı önlem olmak üzere- Haliç tersanesinde çürümeye terk edilmişti. Böyle bir iddia oldukça saçma olsa da maalesef Tarih Ders kitaplarımızda hep bu şekilde anlatıldı. Kendi döneminde donanmayı güçlendirmek için denizaltı bile satın almış olan II. Abdülhamit'in donanmayı çürümeye terk etmesini mantık kabul etmese de hep böyle anlatıldı.

Peki Osmanlı donanması çürümeye terk edilmedi mi yani?

Bu konuda 2013 Yılında yapılan bir seminede söz alan TTK Başkanı Prof Dr. Metin Hülagü aynen şunları söylüyor: "600 yıllık Osmanlı devletinin en çok konuşulan dönemi Abdülhamit dönemidir. Bunun farklı

sebepleri vardır. Hüküm doğrudur ama yorum yanlıştır. Abdülhamit döneminde denizcilik ihmal edilmiştir, donanma Haliç'te çürümeye terk edilmiştir ama şuurlu bir terk edıştır, bilerek yapılmıştır ve öyle yapılması gerektiği için öyle yapılmıştır. Yoksa bir ihanet, gaflet ve donanmayı hakikaten çürütme niyeti yoktur. İhmal edilmiştir, çünkü Abdülhamit dönemi donanmanın işe yaramadığı bir dönemdir. Sınırlarımıza denizle olan münasebetimize, mali yapımıza teknolojik alt yapımıza baktığımızda Abdülhamit döneminde donanmanın ihmal edilmesi gerekmektedir." değerlendirmesinde bulundu. Hülagü, bunun yerine Padişah Abdülhamit'in bilinçli bir tercih olarak demiryoluna yöneldiğini ifade ederek, "Abdülhamit döneminde demiryollarına önem verilmiştir, çünkü dönem demiryolu dönemidir."

Aynı seminerde söz alan İngiliz Birmingham Üniversitesi'nden Prof. Dr. Rhoads Murphey, Haliç'te donanmanın çürütülmesi yorumlarında Başkan Hülagü ile aynı görüşte olduğunu ifade etti. Murphey, "19. yüzyıldaki Osmanlı bayağı farklı... Buharlı gemilere geçiş var. Buharlı gemiler hızlı ama ancak sahillere inebiliyor. Büyük araziler var Anadolu'da. Bu gemiler Osmanlı için yetersiz. Hicaz, Irak, Mezopotamya oralara ulaşmak ancak ve ancak demiryolu ile mümkün. Atatürk de aynı şeyi anladı demiryollarını genişleterek. Çünkü İç Anadolu yani sahil olmayan kısımlar çok geniş." Dedi.

Velhasılıkelam Osmanlı Devleti'nin, İtalya'nın karşısına çıkarabileceği güçlü bir donanması yoktu

Eeee o zaman savaşmadık mı yani İtalya ile?

Savaşmasına savaştık ama bakın nasıl?

Gelecek bölümde inşallah.